

Språkets funktion 20

27-28.5.2024 Åbo Akademi

Abstraktit

Abstrakt

Is autism a thing or a person? The problematization of linguistic identity in autism

Grace Joplin Ferreira, University of Helsinki

The debate about linguistic identity in autism research is fierce and never ending, far from having a consensus. Many people who have been diagnosed with autism prefer identity first language, i.e., autistic, while many others would rather prefer person with autism. Thus, this presentation attempts to explore this debate having in mind the function of language and epistemology. Nevertheless, it is important to notice that this polarization can be never understood, but rather respected, according to neurodiversity affirming practices (Milton, 2012).

"Hur klarar satsen av att återge?"

Lars Hertzberg, Åbo Akademi

Mitt föredrag är en diskussion kring en passage i Wittgensteins Filosofiska undersökningar (§435):

Om man frågar "Hur klarar satsen av att återge?" – så kunde svaret vara: "Vet du det då inte? Du ser det ju, när du använder den." Inget är ju förborgat.

Hur klarar satsen av det? – Vet du det då inte? Inget är ju fördolt.

Men efter svaret "Du vet ju hur satsen klarar av det, inget är ju förborgat" vill man replikera: "Ja, men allt rusar så raskt förbi, och jag skulle vilja se det liksom mer utbrett."

Opinnäytteiden nk. suomalainen viittauskäytäntö

Emmi Hynönen, Turun yliopisto

Suomenkielisissä opinnäytteissä käytetään erilaisia viittauskäytänteitä, joiden alkuperä vaihtelee. Nämä saattavat poiketa alan tunnetuimmista standardeista muutenkin kuin mekaanisen lokalisoinnin näkökulmasta. Kyse ei ole pelkästään teknisistä yksityiskohdista, vaan akateemisen tekstin olemuksesta ja asiantuntijuuden rakentumisesta. Esitelmässä tarkastellaan opinnäytteiden viittaamisperiaatteita ja pohditaan lähteiden kanssa käytävän dialogin vaatimuksia.

Språkets funktion (= SF): 20 vuotta (kieli)tieteellisen keskustelukulttuurin viljelyä ja vaalimista

Esa Itkonen, Turun yliopisto

Tiedettä ei ole ilman koulukuntia. Kaikki riippuu siitä, onko koulukuntien välinen keskustelu tasapuolista vai yksipuolista. SF on mainio (joskin yhä harvinaisemmaksi käyvä) esimerkki edellisestä vaihtoehdosta. Havainnollistan jälkimmäistä vaihtoehtoa muutamilla varoittavilla esimerkeillä, joihin olen törmännyt pitkän elämäni aikana.

Salattujen intohimojen kohde: universaali Turingin kone

Esa Itkonen, Turun yliopisto

30-vuotinen ystävyys katkesi kiistaan siitä, onko universaali Turingin kone (= yksi kone, joka tekee saman minkä kaikki koneet tekevät) loogisesti virheetön käsite vai ei.

Minsky. 1972. Computation. Finite and infinite machines.

Itkonen. 1996. Is there a 'computational paradigm' within linguistics? SKY: 53–64.

Socioemotionella färdigheter i språkundervisningen

Sofia Kaleva, Åbo Akademi

I presentationen redogörs vad socioemotionella färdigheter är, vilken nytta man har av att undervisa dem samt hur socioemotionella färdigheter kan undervisas i samband med språkundervisningen i åk 7–9. Utöver detta analyseras mål och bedömningskriterier av mofi-finska i ljuset av socioemotionella nyckelkompetenser.

Tekoäly taiteen äärellä - kuvailutulkin pikku apulainen

Sari Karjalainen, Helsingfors Universitet

Tekoäly tuottaa kuvia, mutta kuinka se tulkkaa ja tulkitsee niitä - eli tuottaa niistä kieltä? Mitä tekoäly tunnistaa puoliabstrakteista taidemaalauksista? Sommitelmia, muotoja, rytmiä? Tunnelmaa? Valoa ja varjoa? Esityksessäni käsittelen tekoälyn kanssa käytyjä keskusteluja. Tekoäly voi olla kuvailutulkin assistentti rakennettaessa kuvailutulkkausta. Entäpä taiteilijan kriitikko?

Ajankohtaisuuksia ruotsinsuomalaisuudessa

Annika Koskelainen, Åbo Akademi

Ruotsinsuomalaisuus on muuttunut vuosikymmenien kuluessa ja paljon on tapahtunut etenkin 2000-luvulla. Myös Ruotsin muut kansalliset vähemmistöt ovat tulleet näkyviin yhä enemmän viimeisten vuosien aikana. Tässä esitelmässä esitän esimerkkejä tämän päivän ruotsinsuomalaisuudesta, esimerkkejä tuodaan mm. musiikkimaailmasta ja vähemmistöjen aktiivisuudesta.

Suomenruotsin inte bara-konstruktio

Klaus Kurki, Turun yliopisto

Suomenruotsin ilmaus *inte bara* voi muista ruotsin varieteeteista poiketen tarkoittaa 'ei (muuta) kuin' tai 'ei (enempää) kuin', toisin sanoen 'vain'. Esimerkiksi *Inte har jag bara två euro* on ymmärrettävissä seuraavasti: 'Minulla ei ole kuin kaksi euroa'. Esittelen tutkimusasetelman, jossa tarkastelen konstruktioita ja sen muissa kielissä tavattavia vastineita.

Kielenhallinnan ytimeistä

Mikko Laasanen, Tampereen yliopisto

Esittelen suomen kielen rakenteiden hallintaa käsittelevän projektini metateoreettisen perustan. Aloitan tutuista rakennuselementeistä langue ja kompetenssi, jotka asettelen tukevasti paikoilleen ja jonka jälkeen jatkan matkaani kohti kielenhallinnan ydintä ja sen tutkimusta.

Neuvomista opintopiirissä: kahden toimintotyypin vertailua

Saija Merke, Åbo Akademi

Vertailen lähihoitajaopiskelijoiden kahta tapaa antaa neuvoja. Neuvoihin sisältyy kummassakin tapauksessa suoraa esitystä. Ensimmäisen tyypin neuvojen pätevyyttä perustellaan teoreettisella tiedolla ja yleisesti hyväksytyillä normeilla. Suora esitys käytetään kuvailemaan haastavia hoitotilanteita. Toisen tyypin neuvojen pätevyyttä perustellaan henkilökohtaisella kokemuksella. Näissä tapauksissa opiskelijat kuvailevat suoralla esityksellä onnistunutta hoitotilannetta ja todistavat samalla omaa osaamistaan.

Matriisikielikehysmallin testausta historiallisella aineistolla

Aleksi Mäkilähde, Helsingin yliopisto

Carol Myers-Scottonin matriisikielikehysmalli (Matrix Language Frame model) on yksi keskeisimpiä ja tunnetuimpia koodinvaihdon kielioppia kuvaavia ja selittäviä malleja. Esittelen tuloksia meneillään olevasta tutkimuksestani, jossa testaan mallia soveltamalla sitä ns. historiallisen koodinvaihdon rakenteelliseen analyysiin käyttäen aineistona uuden ajan alun monikielisiä tekstejä.

Kielelliset oikeudet: kielitieteilijän näkökulma

Urpo Nikanne, Åbo Akademi

Suomessa on kielellisistä oikeuksista säädetty perustuslaissa sekä suomen ja ruotsin osalta kielilaissa. Lisäksi Suomi on sitoutunut YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan yleissopimukseen vuodelta 1966. Käsittelen kielellisiä oikeuksia demokraattisessa oikeusvaltiossa. Esitän, että samalla kun kehitetään demokratiaa ja kansalaisten yhdenvertaista kohtelua, kielellisiä oikeuksia on syytä tulkita ja ottaa huomioon nykyistä laajemmin.

Leksikko kielellisenä resurssina

Anneli Pajunen, Tampereen yliopisto

Kielten vertailu perustuu tyypillisesti kieliopissa esitettyihin fonologisiin, morfologisiin ja syntaktisiin ominaisuuksiin eli kielellisiin resursseihin. Pohdin esitelmässäni, pitäisikö myös leksikko nähdä resurssina, jolla on omia kielikohtaisia ominaisuuksiaan. Pohdin myös, miten nämä leksikaaliset resurssit voisivat vaikuttaa kielten vertailuun tai ylipäätään kuvailuun. Esimerkkikielenä on suomi ja erityisesti verbileksikko.

Onko P:llä väliä? Rektioprepositioiden funktioista ja prosessoinnista

Jouni Rostila, Helsingin yliopisto

Germaaniset kielet käyttävät objektin merkintään laajalti prepositioita, joita pidetään merkitykseltään haalistuneina, ellei jopa tyhjinä (esim. wait for, vänta på, warten + auf). Herää kysymys, mikä on niiden funktio kielessä, ja onko oikeastaan mitään väliä, mitä prepositiota käyttää. Kartoitan esitelmässäni tällaisten prepositioiden kommunikatiivisia funktioita ja väärän preposition valinnan mahdollista merkitystä prosessoinnille.

Jaettua vai ei? Yksikön 2. persoonan avoimeen käyttöön tuotettujen responsien tarkastelua

Karita Suomalainen, Åbo Akademi

Esitykseni tarkastelee yksikön 2. persoonan avoimiin viittauksiin tuotettuja responsseja. Avoimessa käytössä yksikön 2. persoona ei viittaa yhteen tiettyyn keskustelun osanottajaan, vaan kuvaa kokemuksia tai asiantiloja yleisemmällä tasolla. Käytön on esitetty olevan erityisen yleistä sellaisissa keskustelun jaksoissa, joissa vastaanottajia kutsutaan mukaan jaettuun merkityksenantoon. Esityksessäni analysoin, kuinka tämä jaettuus rakentuu - jos rakentuu.

Pelastakaa kieli! Kielen metaforat kielikiistassa

Ene Vainik, Eesti Keele Instituut

Geda Paulsen, Uppsalan yliopisto / Eesti Keele Instituut

Permakriisin aikoihin Virossa puhuttiin muustakin kuin ympäristöuhkista, rokotteista ja sodasta. Näiden lisäksi syttyi kiihkeä ja polarisoivakin keskustelu (normi)kielestä, sen olemuksesta ja asemasta. "Kielikiista" jatkuu vieläkin, mutta rajoitamme analyysimme aikaväliin 2020–2022 ja tarkastelemme tätä melko tiivistä diskurssia siitä näkökulmasta, miten argumentoinnissa yhdistyvät eri kirjoittajapositioiden arvot, tunteet ja kielestä itsestään käytettävät kielikuvat.

Luonneanalyysissä suomen instruktiivi

Jussi Ylikoski, Turun yliopisto

Suomen kielen instruktiivia luonnehditaan - yhdessä komitatiivin ja abessiivin kanssa - perinteisesti ns. marginaaliseksi tai vajaakäyttöiseksi sijaksi. Myös instruktiivia koskeva tutkimus on jäänyt fennistiikassa muuten vilkkaan sijojen tutkimuksen marginaaliin. Esitelmässäni kuvaan lyhyesti instruktiivin suppean tutkimushistorian ja pyrin tämän jälkeen korjaamaan eräitä tähänastisessa tutkimuksessa havaittavia virheitä ja muita aukkoja.